

Bir Derse Girdik...

Teknoloji ve Tasarım Dersi okullarda uygulanmaya başladığından beri büyük ilgi görüyor. Biz de dergimizin Yıldız Takımı köşesinde Teknoloji ve Tasarım dersinde yapılan etkinliklere yer veriyoruz. Bu bağlamda Mersin Barbaros İlköğretim Okulu Teknoloji ve Tasarım öğretmenlerinden Sibel Çavuşoğlu'yla bir söyleşi yaptık. Bize çalışmalarıyla ilgili keyifli şeyler anlattı.

Kasım ayı içinde Mersin Barbaros İlköğretim Okulu'nu ziyaret ettik. Sibel Çavuşoğlu bu okulda Teknoloji ve Tasarım Dersi veren formatör öğretmenlerden. Hem kendisiyle birlikte derse girip öğrencileri gözlemleme, hem de Çavuşoğlu'yla söyleşi yapma fırsatı yakaladık. Bize derisi ve öğrencileri hakkında şunları anlattı:

"Bu ders öğrencilerin kendilerini fark etmelerini sağladı. Öğrencilerim özgüven kazandılar. Bu derste öğrenci özgün biçimde tasarımlarını çıkaracak ve kendini ifade

edecek. Çocuklar karar verme yetisi ve problem çözme becerisi kazanacak. Bugüne kadar hep öğretmen yönlendirmiş, öğrenciler kendi kararlarını hiç alamamışlar, dersler hep öğretmen merkezli işlenmiş. Öğrenci şimdi kendi kararlarını kendi alacak, yaşamında da problem çözmeyi öğrenecek ve bunu yaşamına yansıtacak."

Eskiden İş Teknik dersi öğretmeni olan Sibel Çavuşoğlu, derslerin bu şekilde işlenmesinden çok memnun olduğunu da söylüyor:

“Derstlerin bu şekilde işlenmesi daha iyi çünkü çocukların kendi yaşamlarındaki problemleri gördüklerini bunu çözmeye çalıştıklarını görüyorum. Daha önce iş teknik dersi, el becerisine yönelik bir dersti. Zihin becerileri geliştirilemiyordu ve ders öğretmen merkezliydi, öğrenciye söz hakkı yoktu. Ama şimdi bu derste öğrenciye söz hakkı var, öğrenci kendi kararlarını kendi alıyor. Şimdi öğrencilerim kendi işlerini ortaya çıkarıyor ve bir performans sergiliyorlar. Ben öğrencilerime her zaman şunu derim: Yaptığın çalışmanın arkasında her zaman duracaksın, attığın her çizginin de. Bunu bana tanıtacaksın, gerekirse bana da söz hakkı tanımayacaksın.”

Çocuklarımızın Gelişimini Fark Ediyoruz

Teknoloji ve Tasarım dersi, öğretmenlerin öğrencilerinin gelişimlerini izleyebildikleri bir ders. Bir öğrencinin zaman içinde hangi aşamaları katettiğini gözlemek, derse bir dinamizm de katıyor:

“Öğrencilerin çalışmalarını elektronik ortamda saklıyoruz ve ileride kendilerine gösteriyoruz. Bizim dersimizde bilgi verilmez, bilgi buldurulur. Öğrenciye çalışmalarını gösteriyoruz, bir önceki yıl yaptığı çalışmayı görüyor. Mesela yedinci sınıfta değişmeyen birimlerle tasarım yapmak durumunda. Çalışma içerisinde neler değişmeli, ne gibi değişiklikler yapması gerek, bunu görmesini istiyoruz. Bunu biz değil, öğrencinin kendisi yapıyor. Sekizinci sınıfa gelindiğindeyse renk, yön ve oran kavramını fark ediyorlar. Öğrencilerimize yaptıklarını gösterip bunların eksiklerini görmelerini, ne gibi değişiklikler yapmaları gerektiğini fark etmelerini sağlarız. Öğrencilerle soru cevap şeklinde renk, oran ve yön kavramlarını bulacak şekilde devam ediyoruz.”

Teknoloji ve Tasarım dersinin en büyük açılımlarından biri öğrencileri özgün çalışmalara yönlendirmesi. Çoğu zaman derslerde öğrenciler, başarılı bir örnek gördüklerinde, başarılı olabilmek için önlerindeki örneği taklit etme yoluna başvurabiliyorlar. Sibel Çavuşoğlu, bize öğrencilerin tasarladıkları projelerin taklitçiliğe dönüşmemesi için neler yaptığını şöyle anlatıyor:

“Öğrencilerimize ilk adım etkinliğini hatırlatıyoruz. En sonunda, ‘Bunu hangi teknolojiye benzetiyoruz?’ diye soruyoruz. Her öğrencinin kendine ait bir tasarımı olması gerektiğini, her yapılan çalışmanın kendimizi ifade etmesi gerektiğini, kendimizin yorumlaması gerektiğini söylüyoruz. Başka bir tasarımın kopya edildiğini fark ettiği anda öğretmen sorularla öğrenciye yaklaşıyor. Örneğin, ‘Neden bu çalışmaya yöneldin, bu nasıl bir çalışma olmalı, nelerde değişiklik yapmak istiyorsun, daha farklı nasıl yapabiliriz?’ gibi sorularla öğrencinin o çalışma üzerinde değişiklikler yapmasını sağlayabiliyoruz.”

Çocuklar İlgi Alanlarına Yöneliyor

Teknoloji ve Tasarım dersinin bir ders kitabı yok. Bu ders öğrencilerle birlikte çıkılan bir yolculuk gibi. Keşfetmenin, buluşlar yapmanın, yeniliklerin keyfine varıldıkça, öğrencilerin kendi ilgi alanlarına yönelerek gelecekte üretken bireyler olacaklarının ipuçlarını görmek mümkün. Sibel Çavuşoğlu'na bunu da sorduk:

“Bizim dersimizin şöyle bir özelliği var: Ders derste başlıyor, derste bitiyor. Bu dersin bir de şöyle bir güzelliği olduğunu düşünüyorum, birey kendi kararları

nı kendi aldığı için bence mesleki seçimlerini de bizim dersimizde kısmen yapabiliyorlar. Çünkü, ilgi alanlarına yönlenebilirler. Bazı öğrencilerimizde şunu da yaşıyoruz: Öğrenciler bilgiyi depolamaktan hayal kurmaya zaman bulamıyorlar. Uyguladığımız beyin fırtınalarıyla, çocukların hayal güçlerinin gelişimini de izleyebiliyoruz. Ben şöyle bir uygulama yapıyorum; altıncı sınıflara ilk hafta öğrencilere hayallerini yazdırıyorum. İkinci ay tekrar yazdırdığımda farkı görebiliyoruz. Yedinci sınıflaraysa daha farklı yöntemler uyguluyoruz. Sözelimi, Teknoloji ve Tasarım dersi eğitimi sırasında gördüğüm bir şey çok hoşuma gitmişti; orada ben de hayallerimin ne kadar kısıtlandığını görmüş, üzülmüştüm. Onu öğrencilerime de sordum: Sabah size bir omlet yapıyor, tabakta servis yapılacak, tabağın rengi ne olsun? Ben beyaz demiştim. Bunu bütün sınıflara uyguladım. Çok başarılı dediğim sınıflar bembeyaz derken, başarısız dediğim sınıf rengârenk tabaklar sundu bana. Şu farkı gördüm, başarısız dediğim sınıf hayal dünyasında yaşıyor, benim onlara sadece davranış kazandırmam lazım. Davranış kazandırdığımda hayal güçlerini kullanarak ortaya çok güzel işler koyacaklar. Ama başarılı dediğim sınıflarda da öğrencilerin düşünceleri belirli kalıplara oturturulmuş; hayal güçlerini kullanamıyorlar. Kurgu kuşağında bunları takip ediyoruz. Yapım kuşağında da problem çözme teknikleri uyguluyoruz. Yaşamlarındaki herhangi bir sorunu belirleyip, o sorunu çözmelerini istiyoruz. Kurgu kuşağında olabildiğince ütopyik düşüncelerini sağlıyoruz; yapım kuşağında da problem çözmeye yönelik çalışıyoruz. Sekizinci sınıftaysa öğrenciler inovasyon kavramını, ürün inovasyonunu, hizmet inovasyonunu öğreniyor. Öğrencilere şunu diyoruz: Burası bir dünya, hepimiz bir rekabet ortamına giriyoruz. Burada yeni ürünler oluşturuyoruz ve her bireyi bir şirket olarak görürüz. Ben de geliştirilen ürüne patent verecek

kişiyim. Her öğrenci bu çalışma sırasında ürününü geliştirir ve eğer patentlik bir çalışmaysa ben patentini veririm ve sınıf içinde rekabete girer.”

Peki hiç mi sorun yok? Bu dersin zorluklarını sorduğumuzda Sibel Çavuşoğlu gülerek bizi şunları söyledi:

“Bence bu ders çok güzel bir şekilde hazırlanmış. Sadece düzen kuşağının hazır birimlerinde, sözelimi külahta, kafa karışıklığı yaşıyoruz. Hazır birim deyince akla gelen şu: Kaşık, taş bir hazır birimdir. Ben bunları dışarıdan alırım ve uygulamaya koyarım, ama şekil alan bir şeye hazır birim demek zor. O hazır birime girmez. Kâğıttan külah, şekil alabilen bir şey olduğu için kafa karıştırıcı.”

Teknoloji ve tasarım dersi henüz çok yeni. Bununla birlikte gördüğümüz kadarıyla kendi yolunu açarak güvenli adımlarla ilerleyen bir ders bu. Gelecekte düşünülen, yaratıcı bireyler yetiştirmek adına biz Yıldız Takımı olarak bu derse elimizden geldiğince destek ol-

maya çalışıyoruz. Sibel Çavuşoğlu ve öğrencileri gibi sizler de çalışmalarınızı bize gönderin. Hem dergimizde, hem de web sayfalarımızda çalışmalarınızı Türkiye'nin dört bir yanındaki öğretmen ve öğrencilerle paylaşalım.

Gökhan Tok